

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/giganci-nauki-pl/145769,Giganci-nauki-PL-konferencja-prasowa-w-Centrum-Edukacyjnym-IPN-Przystanek-Histor.html>
24.04.2024, 23:50

Giganci nauki PL - konferencja prasowa w Centrum Edukacyjnym IPN „Przystanek Historia” - 22 czerwca 2021

Polscy naukowcy liderami rozwoju światowej technologii. Najśłynniejsze wynalazki i epokowe odkrycia, które zmieniały nasze życie to też dzieła polskich uczonych. Portal internetowy gigancinauki.pl, udostępnienie treści słownika polskich wynalazców i odkrywców oraz podręcznik tematyczny „Swego nie znacie” to elementy nowego projektu edukacyjnego Instytutu Pamięci Narodowej.

W konferencji prasowej na temat projektu Giganci nauki PL, która odbyła się w stołecznym Centrum Edukacyjnym im. Janusza Kurtyki „Przystanek Historia”, wzięli udział: dr Jarosław Szarek – prezes IPN, dr Dorota Koczwańska-Kalita – p.o. dyrektora Biura Prezesa i Komunikacji Społecznej IPN, prof. Bolesław Orłowski – autor podręcznika i redaktor słownika [Polski wkład w przyrodznawstwo i technikę](#) oraz Alina Czerniakowska – reżyser filmowy.

Podczas konferencji zaprezentowano:

- nową stronę internetową [gigancinauki.pl](#);
- propozycję podręcznika tematycznego dla szkół oraz materiały edukacyjne;
- założenia projektu edukacyjnego nt. wielkich osiągnięć wybitnych polskich naukowców.

- Wnieśli znaczący wkład nie tylko w naukę polską, ale także światową – powiedział prezes IPN o polskich naukowcach i wynalazcach. – Wiedzy o dokonaniach tych ludzi brakuje zarówno w Polsce, jak i za granicą. W naszej nazwie jest ten element „pamięć narodowa”, więc cały czas

chcemy tę pamięć uzupełniać o nowe elementy. Czynimy to już od dwudziestu lat. Najczęściej są to bohaterowie naszych zmagania o wolną i niepodległą Polskę, ale przypominając tych ludzi, którzy zawładnęli naszą pamięcią: żołnierzy, generałów, powstańców, tych którzy chcieli wskreszać Rzeczpospolitą piórem i obrazem, zapomnieliśmy o tych, którzy również przez całe życie mieli Polskę w sercach. Niektórzy z nich walczyli o tę Polskę z karabinem, ale ich dziełem życia była nauka – odkrycia i wynalazki. Myślę, że spośród tysięcy takich osób trzy pozostały na trwałe w nauce światowej: Tadeusz Sendzimir – hutnictwo – osoba przez wiele lat nieznana, Jan Czochoński, bez niego nie byłoby rozwoju elektroniki, która jest dzisiaj naszą codziennością, i Ignacy Mościcki, który funkcjonuje w naszej pamięci nie jako wybitny naukowiec, ale jako polityk i prezydent Rzeczypospolitej. Podobnie zresztą Gabriel Narutowicz.

Dr Jarosław Szarek przedstawił broszurę „Swego nie znacie. Polski wkład do cywilizacji naukowo-technicznej”, która jest zarysem podręcznika szkolnego, a zawiera najważniejsze biografie wybrane spośród 1300 zamieszczonych w słowniku pod redakcją prof. Bolesława Orłowskiego. – *Będziemy się starali, żeby ta książka do września 2021 r. trafiła do wszystkich szkół* – zapewnił prezes IPN. Tymczasem broszura jest do pobrania w formie pliku pdf na portalu GiganciNauki.pl

Dyrektor Biura Prezesa i Komunikacji Społecznej IPN dr Dorota Koczwańska-Kalita, która jest inicjatorem kampanii edukacyjnej Giganci nauki PL, zwróciła uwagę, że w świecie jesteśmy znani jako romantyczni wojownicy. – *Mówimy często o naszym polskim genie wolności, ale dziś do tego łańcucha DNA możemy dołożyć kolejny gen, gen wynalazczości i odkrywczości racjonalnych naukowców, którzy zmieniali losy świata, którzy zmieniali cywilizację* – zauważyła dr Koczwańska-Kalita. Padły słowa podziękowania za patronat honorowy Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, dla mediów, które włączyły się w tę kampanię edukacyjną, oraz dla Polskich Kolei Państwowych, które przyjęły pod swój dach kampanię billboardową. Dyrektor Biura Prezesa IPN przedstawiła strukturę nowego portalu GiganciNauki.pl. Jest on dostępny w polskiej i angielskiej wersji językowej. Zawiera filmy dokumentalne, materiały edukacyjne czy biogramy polskich wynalazców. Docelowo portal będzie zawierał wszystkie 1300 biogramów z pięciotomowego słownika prof. Orłowskiego „Polski wkład w przyrodznawstwo i technikę”. Dyrektor Koczwańska-Kalita zaprosiła do udziału w tworzeniu rankingu polskich naukowców i wynalazców znajdującego się na portalu.

Prof. Bolesław Orłowski podziękował kierownictwu IPN-u, że dostrzegło możliwość zwrócenia uwagi także i na tę część pamięci narodowej. – *Ona jest też bardzo ważna, a do tego zaniedbana przez okoliczności i przez to, że ostatnie 200, a może więcej lat świadoma część naszego społeczeństwa była najbardziej zajęta zachowaniem tożsamości narodowej i odzyskaniem względnie zachowaniem niepodległości. To były sprawy najważniejszej, dlatego wszyscy ci, co walczyli o to orężem i którzy wspierali to piórem, zappełniają nasze słowniki i encyklopedie* – powiedział.

Prof. Orłowski przypomniał, że jednak większość polskich naukowców i wynalazców była w AK w czasie ostatniej wojny, większość z nich była powstańcami w czasie powstania styczniowego

czy listopadowego itd. Tylko nieliczni nie byli ukierunkowani na Polski patriotyzm. Więc także tam zachowane są proporcje, jakie widzimy wśród polskiej elity w naszych dziejach. W kontekście broszury o wkładzie Polaków w rozwój cywilizacji profesor wyraził potrzebę debaty publicznej z udziałem naprawdę dobrych intelektualistów, którzy o tym nie wiedzą, a którzy zechcieliby zapoznać się z tym przynajmniej skrótkowo i zwrócić uwagę, że jest to ważna korekta naszych dziejów.

Prof. Orłowski podkreślił, że wśród wspomnianych naukowców jest spora grupa takich, którzy nie byli Polakami z urodzenia, a stali się Polakami wyboru, i to wtedy, gdy Polski na mapie nie było, kiedy stawanie się Polakiem nie było kwestią jakiejś lepszej koniunktury, wprost przeciwnie, było to ujęcie się za sprawą, która wtedy przegrywała.

- *Ale może właśnie, panie profesorze - wtrąciła reżyser Alina Czerniakowska - to z tego fenomenu polskości brał się ten zachwyty polskością. Przecież Weigl napisał: „wybrałem raz ojczyznę, ojczyznę, która mnie zachwyciła”.*

- *Weigl był Austriakiem, który z polskością zaczął mieć do czynienia dlatego, że po śmierci ojca jego mama wyszła za mąż za Polaka i pod wpływem ojczyzna on stał się Polakiem, i to takim, że ryzykował nawet życie. (...) Ponieważ był twórcą jedynej skutecznej szczepionki przeciwko tyfusowi, to traktowali go znacznie lepiej i Niemcy, i sowieci. Więc mógł dużo rzeczy zrobić dla ratowania ludzi, w tym Żydów, których mnóstwo uratował, ale także polskich patriotów, którzy inaczej by zginęli - podsumował działalność Rudolfa Weigla prof. Bolesław Orłowski.*

Transmisja konferencji on-line na kanale IPNtvPL.

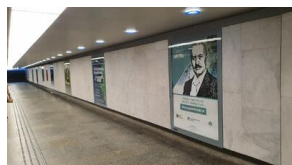
Polacy stworzyli fundamenty współczesnej elektroniki, podstawowy składnik nawozów sztucznych, najślynniejszy radiotelefon świata - walkie-talkie, wykrywacz min używany przez wszystkie armie świata, bombę wodorową, pierwszy pojazd księżycowy czy podstawy hologramu. Dzieła m.in. Jana Czochralskiego, Ignacego Mościckiego, Tadeusza Sendzimira, Stefana Bryły, Stanisława Ulama, Henryka Magnuskiego, Józefa Kosackiego, Mieczysława Bekkera czy Mieczysława Wolfkego zrewolucjonizowały świat techniki. W ciągu trzech ostatnich stuleci, kiedy większość narodów zajmowała się przede wszystkim tworzeniem podstaw materialnego dobrobytu, świadoma część społeczeństwa polskiego skupiała swe wysiłki przede wszystkim na zachowaniu tożsamości narodowej i dążeniu do odzyskania niepodległości. W tych warunkach nasza historiografia odnotowywała więc zwłaszcza działaczy patriotycznych, bohaterów walczących o sprawę narodową oraz tych, którzy wspierali tę walkę piórem.

Nie dostrzega się licznych i ważnych - często wręcz w skali światowej - naszych osiągnięć w

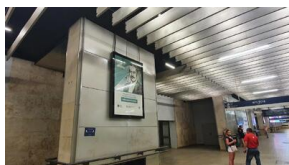
naukach przyrodniczych. Całkiem lekceważy się polski wkład do rozwoju techniki światowej. Tymczasem nasza liczna dziewiętnastowieczna emigracja walczyła przyczyniła się do rozwoju cywilizacyjnego niektórych krajów, niekiedy egzotycznych (jak Turcja osmańska czy Peru), a międzywojenna II Rzeczpospolita w wielu dziedzinach techniki ścigała się z największymi potentatami, co znalazło epilog w imponującym polskim wkładzie wynalazczym w zwycięstwo sprzymierzonych w II wojnie światowej (ze wstępu do podręcznika prof. Bolesława Orłowskiego).

Działania w ramach kampanii IPN – Giganci nauki PL <https://ipn.gov.pl/pl/giganci-nauki-pl>

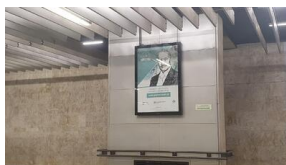
Od lutego 2021 r. IPN publikuje co miesiąc filmy dokumentalne o kolejnych naukowcach na kanale IPNtvPL.

Kampania promocyjna projektu IPN „Giganci nauki PL” na dworcach PKP w Warszawie – czerwiec 2021

Kampania promocyjna projektu IPN „Giganci nauki PL” na dworcach PKP w Warszawie – czerwiec 2021

Kampania promocyjna projektu IPN „Giganci nauki PL” na dworcach PKP w Warszawie – czerwiec 2021

Kampania promocyjna projektu IPN „Giganci nauki PL” na dworcach PKP w Warszawie - czerwiec 2021